

FOAIE

пентрѣ

МИШТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 48.

Duminea 30. Noembrie.

1841.

ПЕНТРЪ ОПИНІЕ. *)

Челе май мѣлте рѣтъчирѣ шѣ челе май мѣлте гѣлчевѣ саз прѣчинѣит кѣ дѣчеп а се прѣчѣ оаменѣ пентрѣ лѣкрѣрѣ че нѣ ле кѣпоск дѣкѣ вѣне, саз дѣшѣ фак о idee стрѣмѣѣ de дѣлселе, шѣ дѣтрѣлса се дѣлвѣртеск фѣрѣ а се пѣтеа дескѣрка. Ка сѣ ворѣеск май не скѣрт, рѣтъчѣреа вѣне кѣ нѣ не сѣлѣм а да саз а аѣла о дефинѣдѣ дреаптѣ шѣ потрѣвѣтѣ а лѣкрѣрѣлор деспре каре ворѣлѣм. Дела о дефинѣдѣ а дѣвѣратѣ шѣ дреаптѣ поате чѣнева мерѣе дѣлапте шѣ а траѣе челе май фѣрѣмоасѣ шѣ фолосѣтоаре вѣртѣрѣ. De 'шѣ ва пѣне чѣнева спре пѣлдѣ, дѣлапте а се дѣтрева че ва сѣ зѣкѣ саз че есте Дѣмнезеѣ? шѣ 'шѣ ар да о дефинѣдѣ кѣратѣ шѣ потрѣвѣтѣ кѣ а вѣлѣ от кѣвѣлѣнтѣтор, ачела негрѣшѣт кѣ 'шѣ ар фаче о idee май лѣмѣрѣтѣ деспре дѣмнезеѣре, дѣпѣ каре 'шѣ ар регѣла шѣ вѣаца шѣ фаптеле а корѣспѣнде кѣ прѣнѣчѣлѣ сале шѣ кѣ чѣнѣстрѣеа че 'шѣ а фѣкѣт кѣтре креаторѣл шѣ рѣспѣлѣтѣторѣл сѣѣ.

De се ва дѣтрева ѣарѣ, порѣлѣнд дела ачест прѣнѣчѣп, че есте Патрѣе? че есте Татѣ, Мѣмѣ, Фрате, Рѣдѣ, Прѣетеп,

Патрѣот саз Четеѣеан? Гѣверп, Стѣпѣнѣтор, Сѣпѣлс, Правѣлѣ? Жѣрѣтѣлѣнт? Дрегѣтор, Жѣдекѣтор? Де пѣтат, Остап? Кѣпетенѣе? Сѣвта скѣлтаре? шѣл. че есте Вѣртѣтеа? че есте Рѣѣтатеа? че есте Іпокрѣсѣа шѣл. Дакѣ фѣе кѣрѣа дѣнтрѣачестеа ѣар да саз ар аѣла о дефинѣдѣ дреаптѣ, фѣрѣ пѣртѣнѣре, фѣрѣ педомѣрѣре, потрѣвѣтѣ кѣ фѣлосѣфѣа шѣ лѣмѣнѣлѣ веакѣлѣ пострѣ. Дакѣ дѣн ачѣа дефинѣдѣ ар пѣшѣ кѣ дѣцеленѣчѣне шѣ трептат а десволта вѣртѣрѣле че пѣрѣдѣ дѣн асеменеа дефинѣдѣ; ле ар черѣета ла вѣртѣ; черѣетѣндѣлѣ дѣшѣ ва довѣндѣ нѣѣе прѣнѣчѣне саз темѣѣрѣ не стрѣмѣтате а ле вѣѣѣрѣѣ шѣ фаптелор сале; шѣ дѣ лѣкрѣреа лор 'шѣ ар лѣа зп метод о сѣстемѣ дреаптѣ шѣ вреднѣкѣ de вѣрѣватѣл кѣ темѣреа de Дѣмнезеѣ, de копѣцѣнѣѣ саз кѣвѣлѣнт, de дрептате; лѣтеа нѣ с'ар май рѣтъчѣ атѣнѣчѣ дѣ ачестеа, шѣ пѣменѣ н'ар май ѣсѣвѣтѣ сѣ май амѣѣеаскѣ нѣчѣ пре алѣдѣ нѣчѣ пре сѣне.

Дела о време дѣкоачѣ а дѣчепѣт шѣ ла поѣ а рѣсѣна дѣ гѣра а май мѣлтора зѣчѣреа: опѣнѣе пѣвѣлѣкѣ. Дѣнтреватѣс'а дѣлсѣ чѣнева дѣн кѣдѣ о пронѣндѣе не дѣн афарѣ, че ва сѣ зѣкѣ опѣнѣе пѣвѣлѣкѣ дѣ чѣа адевѣратѣ а еѣ дѣлсѣмнѣре дѣн зѣлѣле поа-

*) Trimic din Бѣкрѣрѣшѣ.

Ped.

стре, ши дп лэтеа чеа лэминатъ? Зичереа Христiанiстѣ е маї кѣпоскѣтъ днтре Ромѣни де кѣт опiнiе; пѣдiнi дпсѣ сѣнт карi с'аѣ днтреват че ва сѣ зiкѣ христiанiстѣ дп чеа адеврѣатъ алѣи дпсепнаре. Ачела че дпшi ва фаче ачеастъ дiн зртѣ днтреваре, крез кѣ дпшi ва фаче дѣпѣ а чеа ши днтревареа: че ва сѣ зiкѣ о опiнiе дреаптѣ, каре зртеазъ пѣмаї декѣт дiн чеалалтѣ днтреваре. Фѣрѣ а дпчерка а деслѣшнi че ва сѣ зiкѣ христiанiстѣ, пептрѣкѣ фiе каре поате сѣ ie скрiселе пе каре есте ел днтемеiат ши каре дп тоате зiлеле стрiгѣ „чiне аре зрекi де азiт се аззѣ,“ воiѣ зiче чеа деспре че дпсѣмнеазъ опiнiа дп сiне, кѣ омѣл кѣвѣнтѣтор пѣ тревѣе сѣ се iа дѣпѣ о опiнiе стрѣмѣъ, ши кѣт поате сѣ фiе вѣтъмѣтоаре о опiнiе грешiтѣ.

Чiне шiе че ва сѣ зiкѣ пѣрере, шiе ши че ва сѣ зiкѣ опiнiе; пептрѣкѣ опiнiа есте о пѣрере. Дпсѣ ачееа че нi се паре поѣ, пѣ есте тотд'азна нiчi адеврѣл нiчi дрептѣл. Дп ом зiче: нi се паре кѣтаре; дар ачел нi се паре тотд'азна есте маї слав декѣт кѣнд ар зiче шiѣ сѣз кѣпоск кѣтаре лѣкрѣ.

Пѣререа зпѣiа вѣпѣ сѣз реа де мѣлте орi се дпгiнде днтре маї мѣлцi, пѣпѣ поате ажѣде о пѣрере де овѣце, ши ачееа се зiче опiнiе пѣвлiкѣ; омѣл дпделепт черчетеазъ дпсѣ, дака ачела опiнiе есте вѣпѣ сѣз реа. Де мѣлте орi iарѣ зп та раф маї кѣ вѣтере дпшi фаче о пѣрере, ши пѣререа са ши о вотеазъ сiнгѣр опiнiе пѣвлiкѣ. Де мѣлте орi зп ом пептрѣ инфлѣнѣа че аре асѣпра алтора, дѣндѣшнi пѣрерiле сале тѣре фак о пѣрере де кѣ петенiе, лэтеа ле прiимѣце, ши де ачi се

формеазъ о опiнiе пѣвлiкѣ, вѣпѣ сѣз реа, ши домнеце анi ши веакѣрi днтрецi зне орi, пѣпѣ кѣнд лэминiле ши дескоперiле че адѣк веакѣрiле, зп ценiѣ маї дпдрѣспец ши аналiтiк ал лѣкрѣрiлор се скоалѣ а се рѣсвоi кѣ прежѣдiделе веакѣлѣ сѣѣ каре форма опiнiа ачелѣи веак, ле рѣстоарпѣ дiн темелiе ши формеазъ о алтѣ опiнiе деспре кѣтаре ши кѣтаре лѣкрѣ.

Кѣнд о опiнiе вѣпѣ домнеце днтр'зп пород дп оаре-каре веак, ачела опiнiе прегѣтеце зп веак де ферiчiре, ши фiе че ом дпделепт ши чiнстiт се сiленѣе а кѣ шiга дп ачела опiнiе пептрѣ кѣ кѣшiгѣнд дп трѣнса, кѣшiгѣ дп чiнстеа вiторiмеi че се ва вѣкѣра де роаделе ачелiи опiнiи.

Кѣнд днтр'зп пород сѣз днтр'зп веак прiп вiкленiа сѣз пегiовiа оаменiлор кѣ инфлѣнѣъ дпчене а домнi о опiнiе реа ши пе дреаптѣ, ачела опiнiе есте чiзма полiтiкѣ ачелѣи пород, ши веакѣл ачела прегѣтеце зп алт веак де пепорочiре ши де ровiе зрмашiлор. Чiне се сiленѣе а кѣшiга дп асемеенеа опiнiе пѣвлiкѣ, се сiленѣе а кѣшiга песте сiне ши песте зрмашiи сѣи влестемѣл веакѣрiлор вiтоаре, ши тодi кѣшiи се рѣсвоеск а дерѣпѣна асемеенеа опiнiи, ачелiа се жѣртфеск а фi вѣтжокѣра оаменiлор веакѣлѣи сѣѣ, се пѣз дп старе а фi гонiцi ши прiгонiцi де лэте, ши ачелiа сѣнт вѣрѣвѣцiи кѣрора оменiреа ле есте датоаре тоате дпашiтѣрiле сале.

Темѣндѣмѣ кѣ пѣ воiѣ фi дпделес, тѣ воiѣ депѣрта де а адѣче де пiлдѣ дппрежѣрѣрi полiтiче ши фапте че с'аѣ дп тѣмплат ла алте пeamѣрi акѣрора iсторiе пѣ о кѣпоанѣе овѣцеа Ромѣнiлор. Воiѣ адѣче дпашiте чеа деспре дпченѣтѣл ши крещереа христiанiстѣлѣи ши кѣтева дiн

история патрией поастре, лъкръри де тоци къпоскъте ши маї интересътоаре.

Джкпнзїреа че ши а фъкът чеї дїп тжїѣ дптемеїторї аї ідолатрїей деспре Дѣтнезеїре а фост дптръ а дндѣтнезї соареле, лъна, стелеле, порїї, плоаїеа шчл.; а дндѣтнезї вїртѣїеле, патїїїеле, але да атрївѣте, але арїїка алтаре, але хотърѣ сьрѣторї ши жьртѣе. Ачеаста аз фъкът саѣ дїп рьтѣчїре саѣ дїп вїкленїе, саѣ дїп рьтѣчїта пьрере де а ворї оаменїлор челор дїп тжїѣ, дъпе дпцелескя лор, дъпдъле о релїїе кь тотъл материалъ. Пьререа ачеаста с'а фъкът о пьрере де овще, ши пьпъ ла Сократ, Гречїї, Романїї, тоате пагїїле Афричїї ши Асїей, афаръ де Евреї, тоци кредеа дп маї тѣлїї дѣтнезеї, алдїї маї тарї ши алдїї маї мїчї, ши кїар дъпъ темейрїеле знеї асеменеа релїїї, ши а ідеїлор дпръдъчїпате кь дъпса, дела чел маї сїмпла саѣ кьмплїт ом, ши пьпъ ла Омер ши Арїстот, дппьрдеа оаменїї дп доъ класе, адїкь дп словозї ши ровї, ши пьререа деспре ровѣ дп де овще ера кь ел есте зп лъкръ їар пѣ омѣ. А чїнстї чїнева нїще Дѣтнезеї дпкпнзїдї кь патїїї, кь амор, кь пелецїзїрї, зчїганїї де татъ ши де фїї; але аддъче жьртѣе ши прїноасе, дп пьререа де овще вреа сь зїкь а фї ом дпцелент, вїртѣос, чїнстїт, адїкь дъпъ кьм зїчет дп зїоа де астьзї, ом кь фрїка лъї Дѣтнезеѣ. Сократ чел дїп тжїѣ вїне сь деранене асеменеа пьрерї ши сь десамъдеаскь оаменїї дела нїще асеменеа спайне де вїртѣдї дптемеїате пе рьтѣчїре ши пелецїзїре, ши аратъ копчетьденїлор сьї адевъратъл морал, знїмеа Дѣтнезеїрей ши оаре кьм пемзїреа сьфлетълвї. Ърмашїї саѣ дїечїлї лъї дпчен а дптїнде

фїлософїа ши морала лъї, ши прїп зрмаре, маї деспре тоате, о деосъвїтъ опїїе, каре кь кьт сь дптїнде, кь атъта маї тѣлт лъмеа дпчене а сь дпдої деспре пьрерїеле вьтърѣнїлор.

Се івеще хрїстїанїстъл, каре аратъ Дѣтнезеїреа дп треї феде, каре ботеазъ саѣ спалъ пе ом де челе трекзте дп пѣмеле ачещїї треїмї, адїкь дп дъ окезъшїе кь крецереа лъї ва фї дптреїтъ; тръпеаскь прїп лъкрареа тецешъгърїлор, сьфлетеаскь саѣ дпдълегътоаре прїп лъкрареа щїїпцїлор ши моралъ, прїп комбїпареа ла зп лок а крецерїї челїї тръпецїї ши челїї сьфлетещїї, адїкь аратъ кь ботеазънд трънъл дп пѣмеле Татълвї, Фїлвї, ши сьжпнтълвї Дѣх, есте о кезъшїїре дптърїтъ прїп печетеа дарълвї ши жьртъжпнт кь і се ва спъла саѣ кьръдї ши тръпъл ши дъхън ши іпїта прїп дптреїта крецере а тецешъгърїлор, щїїпцїлор ши а сїмпатїей саѣ драгостей каре есте Дѣтнезеѣ.

Апостолай лъї Дѣтнезеѣ саѣ аї Къвжпнтълвїї проповедъеск Евангелїа, адїкь вестїреа вїнелъї, адїкь дпвѣцътърїеле челе сфїнте ши дрепте але кьвжпнтълвї, каре зртъпдъле тот омъл, негрешїт требъе се аценте вїнеле пентръ кь ши соседе.

Оаменїї че тречеа де чїнстїдїї пїетошїї саѣ кь фрїка лъї Дѣтнезеѣ дп веакърїле дїп пайнтеа лъї Хрїстос, дп зїоа де астьзї ар трече де пердъцїї, фьръ кредїнцъ саѣ дптрън кьвжпнт пьжжпї. — Чел каре пентръ фьгъдъїала че а фост дат зпвї зеѣ саѣ пентръ чїнстга че авеа кьтръ дъпска аддъчеа ла алтар сь дпжзпгїе пе фїл, пе ровъл саѣ пе връшпашпъл сьѣ дпвїнс, ши пентръ ачеаста тречеа де кредїнчос ши

*)

се възвръща де чинстеа дела обше; дн зюа де аствъзи оаменіи 'л ар вчиде къ петре. Дпвѣдатѣл саѣ фѣлософъл къ идеіле пѣмаі челе дѣлѣ атѣнчї, ар трече де игнорантѣл саѣ педантѣл чел маі рѣциит шчл.

Съ венитѣ ла цара поастрѣ. Читеаскъ чїнева історїа съ вазъ че пѣрерї аз домпит дїн веак дн веак. Ка зпѣї історїк поате къ 'мї ар фї іертат але лѣа д'арѣндѣл шї а арѣта де че знеорї цара поастрѣ а фост маі ферїчитѣ, шї пентрѣ че алте орї шї маі тот д'азна а фост прада інтрицілор шї а пѣрерїлор грешїте. Дпсѣ тревѣе съ так; трактатѣл меѣ нѣ есте де історїе, шї чїне тѣ пѣне нѣ міне съ скоточеск дн времіле трекъте кѣнд воїѣ съ ворвеск де опїніе, шї кѣнд почїѣ съ ам пїлде фоарте де кѣрѣнд, пїпѣте шї възвѣте шї поменїте де чеї карї тѣ чїтеск?

Дппрежѣрѣїле времілор шї інтриціле некѣрмате челор че тот д'азна аѣ фост пїреа шї влестемѣл ачестор доѣ цѣрї; аддѣсѣрѣ пе Рѣтѣн съ креазѣ къ алта есте неамѣл в оереск шї алта неамѣл Рѣтѣнск; пѣтеле Рѣтѣн дн пѣререа де обше дпсепна о батжокѣрѣ; а фї чїнева фолосїтор де обше дн пѣререа пѣвлїкъ сепѣна зп сек саѣ зп пѣзп; зп копїл дакъ дпвѣца маі тѣлтѣ карте, дн пѣререа пѣвлїкъ ера лѣат дн рѣе къ п'о съ се факѣ попѣ саѣ даскал; а фї чїнева даскал саѣ дпвѣцѣтор пѣвлїк, дн пѣререа де обше пѣлѣ маі дѣлѣнѣї нѣ дпсепна сѣзжетѣ пѣвлїк: „Даскале, вїно де траѣе клопотѣл“ саѣ „Даскале, кѣм аѣ мерс азї копїї?“ ера зп тїтлѣ маі де ачееанїї треантѣ. А фї чїнева даскал дптр' о кѣрте воереаскъ, тот маі дпсепна чева, дар шї атѣнчї ера тот: жѣп дн Даскъле. — Ка съ поатѣ чїнева

їсѣзтї дн лѣте, пѣререа де обше ера, де шї дпнтр'ѣн прїнчїп вѣн, дар ажѣсесе ла авѣз, пѣререа де обше, зїк, ера, къ тревѣе де мїк дат ла стѣнѣн съ цїе кѣрѣоа кѣдїва анї ка съ поатѣ а се дпвреднїчї де фрѣтосѣл тїтлѣ къ есте омѣл кѣтѣрѣїа. Боїерїї дпсепнї дпшї да фїїї съ слѣжаскъ алтор воїерї ка съ се роазѣ къ слѣгѣрїа іар нѣ къ слѣжба*). — А фї чїнева дн слѣжѣт, дн времіле ачелеа дпсепна а фї дн кївернїсеалѣ, шї а фї дн кївернїсеалѣ, дакъ цїа ворѣї ла о парте къ вре! рѣтѣне; шї ла алта къ Неїкѣлїцї; дака цїа вїне пѣне дн лѣкраре проверѣл ачела: „пѣнѣ не рѣтѣн дн вот шї іеї дїн пѣнѣ тот,“ дн пѣререа пѣвлїкъ тречеа де ом ал тревїї, ом каре цїе съ скоадѣ лапте дїн пїатрѣ. Кѣнд зп пѣрїнте авеа зп асфел де фїѣ, се сокотеа ферїчит дн пѣререа пѣвлїкъ; кѣнд чїнева дпшї тѣрїта фата, дптрева де чїнере дака аре асфел де калїтѣдї, шї дакъ есте омѣл кїва? — Негѣдїторїї се сѣрѣчїа кѣмпѣрѣнд кафтане саѣ воїерїї, шї ачеастѣ пѣрере дїн тоате ера чеа маі сѣпѣтоасѣ, пентрѣ къ кѣмпѣра зп дрепт а съ фаче стѣнѣн песте алдїї (каре нѣ ера пѣдїп лѣкрѣ азї аколеа!) шї аї ровї атѣца скѣтелнїчї мїнослѣшнїчї. Банї дадї пе кафтане ера ванї преа къ сїгѣранцѣ пѣшї ла доѣндѣ каре да доѣ сѣте ла сѣтѣ. Мѣлте д'ал де астеа фѣчеа не атѣнчї опїніа пѣвлїкъ; тѣлте амї маі зїче дїн трѣнселе, дар поате нѣ вор фї трекѣт тоате; шї чїне п'аре де гѣнд съ гѣсте ферїчїреа Мѣчепїлор, нѣ тревѣе съ рѣсвоїаскъ обїчеїрїле че се маі афлѣ

*) Bezї Domпѣле аналоѣїе: Ън фелїѣ de Ritterthum, Кавалерїе дїн веакѣла де мїжлок. — Ped.

Дикъ дн фийдъ. Пентрѣ челе трежте, а скимба опинія пѣвмѣтъ. Дпъ ка съ се ворбеаскъ кѣт ва вреа, кѣ трече; ши ачестеа деспре каре ворвѣѣ славъ донпѣлѣ! кѣ аѣ трежт! ши став де тѣ вѣт ла дѣпселе ка чел каре скапъ кѣ пѣрѣл вѣл-воѣѣ дп гѣреле челор карѣ дп гонеск дѣпъ жртѣ ши де де парте дп америдъ. Дп прѣчина ачестеа дпѣ плаче ворба ачестеа кѣ „трежте съ ши факъ чѣнева о пѣшкѣ лѣпѣ д'ачѣ пѣпъ ла вѣтълие“ ши веѣ д'ачеѣ сѣнт ом тѣкѣт. пѣ воѣѣ съ сѣпѣр не нѣменѣ кѣ пѣ тѣ рѣсвоѣеск кѣ нѣчѣ вѣ обѣчеѣѣ дп кѣте се маѣ афлъ дпкъ дп фийдъ, ва дпкъ ле ши лѣд: ох, че маѣ обѣчеѣрѣ! че маѣ обѣчеѣрѣ. Ам азѣт одатъ кѣ зѣчеа вѣнѣ де мѣне кѣ еѣ пѣ шѣѣ съ лѣпгѣшѣск, ши о асѣтѣнеа дѣфѣтаре п'ам сѣферѣтѣ одатъ кѣ капѣл: А пѣрѣж чѣнева не алтѣл кѣ пѣ шѣе съ лѣпгѣшаскъ, есте дптокѣтѣ ка ши кѣнд лар дѣфѣтѣа кѣ омѣл ачестеа, пѣтѣнд съ факъ не оа-менѣ а се вѣкѣра, дп фаче тот д'азѣа а съ тѣхнѣ, ши о асѣл де пѣрѣ есте фоарте реа, е маѣ реа дѣкѣт ѣар енѣ кѣѣва пѣмеле кѣ есте хоѣ, маѣ вѣртос дп зѣмеле поа-стре; о асѣл де пѣрѣ фаче не чел дѣфѣ-тат непорочѣт дп тоатѣ вѣаѣа. Съ фереа-скѣ Дѣтѣеѣ не тот омѣл сѣѣ ѣасѣт вѣ асѣл де пѣме! ши де ачестеа ам хотѣрѣт ши еѣ съ даѣ о доваѣт пѣпѣтѣ кѣ шѣѣ съ лѣпгѣшеск ши съ лѣд: ох, че маѣ обѣ-чеѣрѣ! че маѣ обѣчеѣрѣ.“

Дар ам ешѣт дп кѣѣтѣл че дпѣ про-пѣсесет; аша е кѣнд съ авате чѣнева кѣнд дп дреапѣа кѣнд дп стѣпга ши пѣшѣ кѣѣтѣ де кале. Еѣ ворвѣам де опинѣе.

Дпфийндареа Реглѣментѣлѣ органѣ, пѣпереа лѣ дп лѣкраре, шкѣмеле рѣшѣ-пѣшѣ дпчепѣте дѣла анѣл 1818 аѣ дпчепѣт

а скѣмба опинѣа пѣвмѣтъ. Дпъ ка съ се фѣрѣтезе о опинѣе дреапѣтѣ каре съ адѣкѣ фѣрѣчѣреа неамѣлѣѣ, трежте асе дѣслѣшѣ маѣ дпѣжѣѣ ши дпѣѣлѣе обѣжетеле дѣспре каре врем а не фаче опинѣа; трежте адѣкѣ маѣ дпѣтѣ съ не дѣтм о дѣфѣнѣѣе кѣратѣ а орѣ кѣрѣѣ лѣкрѣ дѣспре каре ворвѣам саѣ лѣкрѣтм. Зѣчѣрѣле: „Гѣверн, стѣпѣнѣтор, дрегѣтор, жѣдѣкѣтор, леѣе, жѣрѣтѣнт, патриѣт ши патриѣ, констѣтѣѣѣе, лѣбертѣте, дѣпѣтат, опѣзѣѣе ши алѣе д'алѣе ачестеа сѣнт дп гѣрѣле поастре не тот чѣасѣл. Дѣкѣт леам тот рѣстѣ дп тоате зѣмеле ши не ам сѣѣдѣ дп трѣпселе ши пѣнтрѣ дѣпселе, п'ар фѣ маѣ вѣне се не дптревѣтм вѣпѣл не алтѣл ши съ афлѣтм че ва съ зѣкѣ дп аде-вѣрата лор дпсѣтѣаре? ши не жртѣ съ лѣкрѣтм дѣпъ кѣт не ѣартѣ мѣжлоачеле ши дппрежѣрѣрѣле? Дѣпъ че не ам дптреват че есте гѣверн, дптреватѣ-нѣам че фел де гѣверн арѣ ѣара поастрѣ? каре есте по-зѣѣѣа еѣ ѣеѣграфѣкѣ ши полѣтѣкѣ? ши каре сѣнт мѣжлоачеле еѣ фѣзѣче ши морале? дпвѣрѣста челор лалѣе стѣте, дптреватѣ-нѣам де че вѣрѣстѣ есте ѣара поастрѣ? ши гѣндѣтѣнеам ка дѣпъ вѣрѣста дп каре се афлъ съ ѣ се дѣа ши дпвѣѣѣтѣѣра потрѣвѣтѣ ка съ ѣ се факъ еѣѣкаѣѣа? салѣ дп патѣрѣ пѣ се фаче; пѣ поате чѣнева съ дѣа дп тѣѣнѣле копѣлѣлѣ чѣеа че трежте а се да дп тѣѣнѣле вѣрѣватѣлѣѣ.“

Ла дпчепѣтѣл ачѣшѣѣ трактѣѣѣ с'а дп-шѣрат вѣ вокавѣлар де кѣѣтева ворбе, пре-кѣтм: Стѣпѣнѣтор, сѣпѣс, тѣтѣ, фѣѣѣ, кѣне-тѣне, сѣвт-аскѣлѣтаре, шѣл. Хеѣ вѣне! пѣ пот фѣ тоѣѣ оаменѣ пѣтѣ стѣпѣнѣторѣ саѣ ѣар пѣтѣ стѣпѣшѣѣ, тоѣѣ пѣтѣ кѣпѣтенѣѣ, саѣ тоѣѣ пѣтѣ сѣвт аскѣлѣтаре; тоате по-рѣаѣеле не атѣрѣпѣте саѣ тоате пѣтѣ дп

ровіе; пентрѣ къ маїадеѣ фіе каре дшї есте сїнгѣр прїчина стѣрїї дп каре се афлѣ, саѣ къ алте кѣвїнте, фіе каре есте вреднїк де стареа дп каре се афлѣ шї о мерїтѣ: копїлѣл есте вреднїк де стареа копїлѣрїеї, вѣрватѣл де стареа вѣрвѣдїеї, шї вѣрватѣл копїлѣрос де стареа епїтропїеї. Нѣ пот фї тодї оаменїї пѣмаї де о старе; пот дпсѣ съ фіе маї мѣлт шї маї пѣдїн ферїчїдї дп стареа дп каре се афлѣ, де се вор пѣрта къ дпцѣлечївне дп даторїїле сале шї се вор сїмі къ дпцѣлечївне а ешї дїп ачеа старе, де ле ва фї пеплѣкѣтѣ, къ дпцѣлечївне зїк, ка съ пѣ деа дїп лак дп пѣд.

Аша ка съ се поатѣ форма о опїніе дреаптѣ дп цара поастрѣ, асфел прекѣт есте, шї ачеастѣ опїніе ка съ поатѣ адѣвче ферїчїреа пеатѣлѣї, чїпстеа дела челе лалте пеатѣрї шї сїмпатїа леїїдїлор пошїрї епїтропїї, тревѣе ка фїе-каре Рѣшѣл съ шї черчетезе маї дптѣїѣ дп парте професїа шї дрегѣторїа са шї даторїїле че аре а дпплїні дптрѣнселе — дела дпплїнїреа даторїїлор їсвораѣе шї довѣндїреа дрептѣрїлор. — Не вртѣ, съ черчетезе дп де овїде позїдїа дѣрїї шї вѣрста еї, дѣпѣ кѣм зїсеїѣ, пе лѣпгѣ вѣрста челор лалте дѣрїї, мїжлоачеле еї челе фїзїче шї морале, шї апоїпе о дреаптѣ жѣдїкатѣ, къ о мїнте дптреагѣ шї съвѣтоасѣ съ вртезе дѣпѣ кѣт дп їартѣ мїжлоачеле челе дїп афарѣ. Пѣртареа дптрѣ ачест кїп а фїе-кѣрвїа дїп кѣдї

съ зїк кѣпїтенїї шї дпвѣдїацї ва пѣтеа съ формезе о опїніе пѣвлїкѣ дреаптѣ шї фолосїтоаре шї вреднїкѣ де вп дон кѣвѣптѣ-тор шї къ мїндїле дптрѣдї. (Ва врта)

ЧЕВА ПЕНТРѢ МОЛДОВА.

Профессорѣл Доктор Толлахсен фостѣл провїзор ла академїа Мїхаїлеапѣ кѣм о пѣтепце ел а Новїлїлор дп Іашї, словоаде токма акѣта нїѣе трѣсѣрї де кѣлѣторїе дїп Молдова, нїѣе трѣсѣрї фоарте аѣере шї нїчї кѣт де пѣдїн крѣдѣтоаре, прїп вртаре вреднїче де лѣаре амїнте дп „Сателїтѣл“ Брашовѣлї дела Nr. 95 дпколо. Дп Молдова токма ла чеї марї се чїтеск жѣрпале пемѣдїї; дечї пої траѣем дїп артїколѣл дптїѣлат „Воїерїї“ пѣмаї вртѣтоареле датѣрї статїстїче: „Лѣкѣторїї Молдовеї, еа кѣрор пѣтѣрѣл маї пайнте нїчї де кѣм пѣ се пѣтеа афла кѣрат дїп шївте прїчїнї, дѣпѣ о пѣтѣраре фѣкѣтѣ ла 1858, се свїе дп 200, 521 фамїлїї трївѣтаре ла 1,002,605 сѣфлете; дп ачест пѣтѣр пѣ се кѣпрїндї: воїерїї, дерегѣторїї де тоате рангѣрїле, попїї шї локодїїторїї лор, оаменїї стѣтѣторїї дп слѣжѣва воїерїлор шї цїганїї, ка впїї карїї тодї пѣ стаѣ сѣпѣт контрївѣдїе, лѣкѣторїї стаѣ дїп треї класе: воїерїї, пегѣсторїї шї дѣранїї. О пласѣ де четѣдїенїї, каре съ цїе кѣспїлѣтѣ дптре преа пѣтернїчїї воїерїї шї дптре сѣпѣшїї дѣранїї пѣлѣ акѣта дпкѣ пѣ с'аѣ формат.

ЛА СФІНДІРЕА ТЕМЕЛІЕІ

дела аркѣл академїеї Молдовеї. Іашї 20. Окт. 1841.

Ох обѣет де веселїе шї де дптрїстаре плїп
О лѣкраре каре местечї вѣкѣрїа къ сѣспїн!

. . . . Трънічіе!

Фаптъ че прічінуеде дѣ о потривъ вѣкѣріе
 Ши 'нтрістаре знеі Інімі че се фаче жъртѣѣ ціе;
 Іаръ Міндеі че се све ла 'пълціме де ідеі,
 Къ дорінгъ дѣ а кѣноаце ши дѣ а ціі тот дін темей,
 Ън че поѣ, пе каре лѣмеа пѣн' атѣиче п'аѣ шїѣт,
 О порѣнкъ лї адѣче дел' ѡн вечїнік пріченѣт:
 Ка съ такъ съ се міре ш'о крѣдінгъ 'пѣнтрѣ'н сіне,
 Съ о дѣкъ ла Нъ дѣжде . . пе кѣнд кѣцетъ ла тіне . .
 Веселіе ши тѣхпїре деодат' о окѣпеазъ,
 Къ лн ом е местекаре де моарте ши де віадъ.

Темеліа преадорігъ зпор касе де штіїнде,
 Чѣ о апазе астѣзі тѣна зпор інімі къ дорінге,
 Ънеі Націі че адтїнтрѣ есте фоарте лнвекїтѣ,
 Іар' кѣ ѡн алт кїп почїѣ а зіче, де пѣдїп тімп репѣскѣтѣ,
 Лн свпарѣ армонїоасъ зпор тѣзічі осевїте,
 Че іарѣш де скѣртъ време фѣрѣ дѣнсеі хѣрѣзіте
 Се фїїндеце славъ челор че с'аѣ лнгрїжіт.
 Ка съ трагъ пе Ромѣнїї кѣтр' ѡн стрѣмошеск сѣѣршіт!
 Ка съ вадъ ш'алор Ценїѣ лнкъ стрѣлѣчїнд ѡн соаре
 Че дїп вечї лн пѣрѣсісе; ох че зїтїтоаре старе!
 Веселіе ши тѣхпїре де одат' тѣ окѣпѣзъ
 Къ лн ом е местекаре де моарте ши де віадъ! . .

Ла ведерѣ де персоане лнѣлцате 'н веселіе,
 Ла ведерѣ знеі табле дестїнате вечїнічіеі,
 Ши 'нсемпате 'нтрѣнса Нѣме стрѣлѣчїте че съ ціе
 Стрѣлѣчїте песте вѣкѣрї неціїзці че вор съ фїе;
 Л' азїрѣ зпор пѣме де вѣрваці лѣтїпѣторї,
 Л' азїрѣ де зраре — зпѣї глас лнкѣнтѣторїѣ!
 Ч а съ сімгъ о фїїндъ, ч а съ зікъ ѡн атом
 Пѣрѣсіт ши 'нѣнекат лнтр' аша грѣмеїї де ом!
 Де кѣт пѣмаї

Веселїа ши тѣхпїрѣ де одат' тѣ окѣпѣзъ,
 Къ лн ом е местекаре де моарте ши де віадъ! . .

Іар' възѣнд къ се лнкїде ачеа ладъ-а вечїнічіеі
 Ши погоарѣ ла адѣкѣрї піце пѣме че сѣнт віе;

Нище феде стрълвчїте хотърѣнд не а лор змърѣ
 Лптр'зи лок аскѣнс шї таїнік пѣн' ла зїоа де не зрмѣ;
 Че тѣхпїре шї че лѣкрѣнї, пентр' зи ом кѣцетѣтор
 Че апар шї че дѣрере пентр'ї зи сѣфлет сїмцїтор!..

А vidé о темелїе лпформатѣ лп пѣмѣнт,
 Апъратѣ дѣ алор змѣре, нѣ шїѣ дѣпре че кѣвѣнт . .
 А vidé о темелїе зпор темплѣрї де зпїре,
 Дестїнатѣ дѣ алор вотѣрї, ка сѣ-адѣкѣ ферїчїре
 Лптѣрїтѣ шї сѣїнцитѣ дѣ алор гласѣрї пѣрїптещї,
 Дѣпре кѣм Реалѣ лор не паск пре фїї сѣфлетѣщї, . .
 А лѣкра ла темелїа тѣнтѣрїей оменѣщї,
 А ащерне фндamentѣл стѣпѣнїрей чеї черѣщї,
 Е idée лпвѣцатѣ е зи че де фертекат;
 Есте дѣрїей ре'нвїере, есте фапѣ де 'мпѣрат.

Тот одатѣ ка сѣ фїе монѣмент де їсторїе
 Токмаї де шї локѣл ѣста с'ар префаче лп шѣрвїе,*)
 Саѣ шї де Гловѣл гїгантїк ар лѣа о алѣ фацѣ,
 Престе вѣкѣрї каре мїнтѣ сѣ ле спѣе нѣ кѣтѣзѣ.
 Ка ш' атѣнчї сѣ стрѣлвчѣскѣ нїще нѣме де вѣрвадї,
 Каре 'нвѣкѣл лор їзвїре, лѣмінаре даѣ ла фрацї.

Ла прївїрѣ де о зїдїре, де зи сѣенпїк кѣ лѣмїнѣ,
 Ла фїїнде чѣ о формат'о пентрѣ нїамѣл чѣо сѣспїнѣ;
 Ла-апѣзарѣ лѣнїгѣ дѣнса де маї мѣлтѣ а сале фїїче,
 Ка сѣ лѣче 'н орїзонѣл Ромѣнїтеї поастрѣ дѣлче
 'N орїзонѣл кѣношїнїцей че е фоарте 'нтѣнекат;
 Кѣчї де мѣлт лп трѣнѣсѣл стїнсе дѣшманѣл чел влестѣмат,
 Ачест сѣенпїк кѣ лѣмїнѣ, ачест темплѣ лѣмінат,
 Каре астѣзї се рѣпаѣце дѣнѣ атѣт тїмн лппорат! . .

Чѣ а сѣ сїмѣтѣ о фїїнцѣ, чѣ а сѣ зїкѣ зи атом,
 Пѣрѣсїт шї 'нтѣнекат лптр' аша грѣмезї де ом!..
 , . . Де кѣт нѣмаї . . .

Веселїа шї тѣхпїрѣ деодат мѣ окѣпѣзѣ,
 Кѣ лп ом ́ местекаре де моарте шї де вїацѣ! . .

De Protosingelѣ N. Скрїван.